

Ontstaansgeschiedenis FASv

november 2018

(onderdeel van het jaarverslag periode 2015-2017)

Voorwoord

De geschiedenis van de Federatie van Algemene Seniorenvereniging (FASv) is kort en heftig. Hoewel de FASv zich richt op de toekomst, is het nodig om in dit eerste 'meerjaren' jaarverslag nog eenmaal aandacht te besteden aan de ontstaansgeschiedenis van onze landelijke seniorenvereniging, de jongste in Nederland.

Allereerst voor ons zelf - de generatie die bij de oprichting van plaatselijke verenigingen is betrokken - en als ode aan de bestuurders van de nieuwe plaatselijke verenigingen die de moed hadden om opnieuw te beginnen. 'Hun' verenigingen vormen de kern van de FASv-organisatie.

Verslag over de periode 2015 en 2016

Geschiedenis: afscheid van de ANBO en een nieuw begin

In dit eerste jaarverslag blikken we vooral terug om te verduidelijken waarom oud-ANBO-bestuurders zich geroepen voelden om afstand te nemen van de ANBO en zich inspanden om nieuwe, onafhankelijke, verenigingen op te richten.

Die geschiedenis begint in 2012 toen het ANBO-bastion de eerste barsten toonden. De ANBO stond een centralistische organisatie voor ogen, waarbij de afdelingen een ondergeschikte rol zouden krijgen.

Voor lokale bestuurders, doeners met hart voor de lokale zaak, was dit moeilijk te verteren. Reden voor veel bestuurders in Oost-Nederland om toen reeds afscheid van de ANBO te nemen. Deze bestuurders richtten nieuwe, onafhankelijke, lokale ouderenverenigingen op; verenigingen die de basis vormen van de 'Nieuwe Bond voor Ouderen Nederland' (NBvON).

De ontevredenheid bij de plaatselijke bestuurders van de ANBO elders in het land groeide in de loop der jaren. "Woerden" (landelijk bureau, directie, bestuur) kwam afspraken niet na; besprekingen werden afgezegd; lokale belangenbehartiging werd beperkt of zelfs verboden; bestaande samenwerkingsverbanden met andere lokale ouderenorganisaties moesten worden opgezegd. Onacceptabel voor de lokale ANBO-bestuurders.

De belangrijkste signalen vanuit Woerden waren: (1) centralisatie moet (2) alles draait om naamsbekendheid van de ANBO, ook op lokaal niveau.

Lokale bestuurders maakten vooral bezwaar tegen die centralisatie van lokale belangenbehartiging. Dat beschouwden ze bij uitstek een taak voor plaatselijke bestuurders.

Klokkenluiders bij de ANBO vreesden eveneens de gevolgen van centralisatie van de macht en het buitenspel zetten van plaatselijke bestuurders en waarschuwden in september 2015 de ANBO-afdelingen voor verregaande wijzigingen die op korte termijn te verwachten waren.

Het barsten van de bom

In september 2015 barstte de bom. Zonder de afdelingen hierover te informeren vonden grote veranderingen plaats:

1. afdelingen konden van de ene op de andere dag niet meer over hun bankrekening beschikken. Ergo: de ANBO hevelde het geld over naar het centrale kantoor in Woerden;
2. Afdelingen werden geconfronteerd met de afsluiting van hun website;
3. Afdelingen konden niet langer beschikken over hun plaatselijke ledenbestand;

Daarnaast werd steeds duidelijk dat:

4. de afdelingen op korte termijn zouden worden opgeheven;
5. centrale sturing voor Woerden het enige alternatief was.

De periode 2015 tot en met 2016 was een overgangperiode: de FASv is een federatie in oprichting. Voor veel lokale bestuurders die de ervaring van de NBvON misten, was het vooral een verwarrende periode, waarin een ingrijpende keuze moest worden gemaakt; voor hen was binnen de ANBO-organisatie niet langer een toekomst weggelegd. Wat te doen?

Voor lezers die meer over die periode tot 2015 willen weten, verwijs ik naar het boek van Hetty Zwamborn '*Brandbrief: de andere waarheid over de ANBO*'.

2. Bijeenkomst van verontruste ANBO-leden op 12 oktober 2015

Bestuurders uit heel Nederland bespraken op 12 oktober 2015 in Utrecht de stand van zaken.

De hoop om met Woerden tot een bevredigende oplossing te komen was vervlogen. De boodschap was dan ook: steek niet te veel (negatieve) energie in de ANBO. Laten we ons op de toekomst richten.

3. Oprichting van zelfstandige, plaatselijke algemene seniorenverenigingen

Tweede uittocht van plaatselijke ANBO-bestuurders eind 2015

Veel plaatselijke bestuurders hebben in Woerden nog gepleit om het centralistische organisatiekader terug te draaien en de plaatselijke zaken door de plaatselijke bestuurders te laten uitvoeren. De bestuurders werden niet gehoord.

Een tweede uittocht van plaatselijke ANBO-bestuurders volgde.

Het plaatselijk ANBO-raderwerk kwam in veel gemeenten stil te liggen.

Veel oud-ANBO-bestuurders echter wilden hun achterban niet in de steek laten.

Met daadkracht en positieve energie richtte deze groep bestuurders op zeer korte termijn nieuwe lokale seniorenverenigingen op en het bestaande (ANBO)pakket aan activiteiten en diensten werd onder een andere naam voortgezet.

Gelukkig konden ze daarbij een beroep doen op – zoals eerder vermeld – de kennis en ervaring van bestuurders en medewerkers van de NBvON.

Deze ervaren bestuurders benutten daarbij hun lokale netwerk, opgebouwde expertise en kennis over plaatselijke omstandigheden, regelgeving, etc. Ze behielden hun toegang tot de plaatselijke bestuurders en politiek en bleven gesprekspartner van organisaties in de gezondheidszorg (thuiszorg, verpleeghuizen), woningbouw, welzijn, etc. De lokale samenwerking met andere ouderenbonden werd voortgezet.

Veel ouderen merkten zo weinig van de overgang van het ANBO-tijdperk naar dat van de nieuwe vereniging. Wel dat de contributie een stuk lager werd.

4 .Oriëntatiebijeenkomst op 28 januari 2016 over de haalbaarheid van een federatie van algemene seniorenverenigingen

Alvorens te besluiten om daadwerkelijk tijd en energie in een nieuwe landelijke vereniging te steken, volgde een peiling onder voormalige ANBO-bestuurders over de haalbaarheid van zo'n ambitieus plan.

Inleiding, de NBvON en de FASv

De NBvON was weliswaar als landelijke ouderenorganisatie opgericht, maar vervulde en vervult vooral een regionale functie.

Het bestuur van de NBvON had geen behoefte om de NBvON te verbreden tot een landelijk werkzame organisatie, maar verleende hand en spandiensten om een eventuele federatie van zelfstandige, algemene seniorenverenigingen van de grond te krijgen.

De andere grote verdienste van de NBvON was dat vanuit deze organisatie bestuurlijke en personele ondersteuning werd geboden aan 'jonge' verenigingen of verenigingen die nog in de oprichtingsfase verkeerden. NBvON-voorzitter, Eint Ockels, en medewerker, Dim de Wijs, waren een onmisbare vraagbaak voor veel (oud) ANBO-bestuurders in een moeilijke periode. De NBvON fungeerde als 'mentor' voor veel verenigingsbestuurders. Naast NBvON-voorzitter was Eint Ockels tevens mede initiatiefnemer van de oriëntatiebijeenkomst op 28 januari 2016.

Oriëntatiebijeenkomst op 28 januari 2016

Veel bestuurders toonde in het recente verleden grote belangstelling voor de oprichting van een landelijke federatie. Een aantal van hen werd bij elkaar geroepen. Deze ervaren bestuurders kregen op 28 januari 2016 de status van Stuurgroep, een denkkader dat nauw betrokken was bij de verdere ontwikkelingen in de richting van een federatie van algemene seniorenverenigingen.

De Stuurgroep formuleerde de volgende uitgangspunten:

- Een eventuele federatie dient een lichte bestuursvorm te hebben, waarbij de leden (de verenigingen) of hun vertegenwoordigers het voor het zeggen hebben;
- De leden zijn lokale (en regionale) seniorenverenigingen die zelfstandig zijn en autonoom (in bestuur); zij richten zich in de lokale omgang op het openbaar bestuur en andere lokale organisaties;
- De leden doen voor lokaal overstijgende zaken een beroep op een landelijke organisatie, zoals het verlenen van belastinghulp, inclusief het realiseren van opleidingen aan vrijwilligers die deze hulp verlenen; het regelen van korting zorgpremies bij een groot aantal zorgverzekeraars. Op landelijk niveau: het verstrekken van informatie over de (landelijke) politiek en een actieve inzet voor belangenbehartiging ten behoeve van ouderen;
- De weg daar naar toe: via centrale (op landelijk niveau) beschikbare expertise, waarvan verenigingen diensten kunnen afnemen. Hoe? Daarvoor dient de Stuurgroep een werkgroep in te stellen, die één en ander uitwerkt.

De Stuurgroep besloot ter plekke een Werkgroep in te stellen die in de praktijk de functie kreeg van interim-bestuur van een nog op te richten federatie. De Werkgroep rapporteerde de Stuurgroep op 15 maart en 14 april 2016 over de voortgang met als eerste doel: organiseer op 12 mei 2016 een bijeenkomst voor verenigingen die lid zijn van de NBvON of een lidmaatschap van de NBvON of van een Federatie in oprichting overwegen.

De Werkgroep bestond aanvankelijk uit: Koos Graniewski, Hans de Jonge, Izak Mauritz, Eint Ockels, Erik Triemstra en Harry Verheul.

De NBvON bood personele ondersteuning: Dim de Wijs, vrijwilliger bij de NBvON ondersteunde tevens de Werkgroep.

5. Startbijeenkomst van de Federatie van Algemene Seniorenverenigingen op 12 mei 2016, een nieuw begin

De bijeenkomst in Amersfoort op 12 mei 2016 is te beschouwen als de oprichtingsvergadering van de FASv. De Startnotitie onder redactie van Hans de Jonge, werd enthousiast ontvangen.

De Werkgroep, in de vergadering 'omgedoopt' tot interim-bestuur van de FASv, werd aan de hand van de Startnotitie en de feedback hierop uit de zaal, opgedragen de weg naar de oprichting van een Federatie te plaveien. Het interim-bestuur en Dim de Wijs als ondersteuner bleken hiervoor nog vele stenen te moeten aandragen.

De eerste concrete opdracht aan het interim-bestuur was - conform de wensen van de Stuurgroep in januari 2016:

1. voortzetting in 2017 van de collectiviteitskorting premie zorgverzekering;
2. Het behouden van de belastingsservice aan de plaatselijke leden.

6. Vanaf 13 juni 2016 start van het interim-bestuur van de van de FASv in oprichting

Het interim-bestuur bestond uit: Eint Ockels (voorzitter), Erik Triemstra (vice-voorzitter), Hans de Jonge (secretaris), Koos Graniewski (2^e secretaris) en Harry Verheul (penningmeester). Bureaucoördinator, Dim de Wijs, woonde standaard de bestuursvergaderingen bij.

Op 13 juni 2016 vond de eerste formele vergadering van het interim-bestuur plaats. Marco van der Meij maakte op 29 juni 2016 zijn debuut als penningmeester. In die functie verving hij Harry Verheul die om gezondheidsredenen zijn functie neerlegde. Hans de Jonge beëindigde per 1 juli 2016 zijn bestuurslidmaatschap om persoonlijke redenen. Koos Graniewski nam zijn functie van secretaris over.

7. De eerste acties van het interim-bestuur vanaf medio 2016

Collectiviteitscontracten bij zorgverzekeraars en belastingsservice

a. collectiviteitscontracten bij zorgverzekeraars per 2017

Koos Graniewski onderhield in 2016 de contacten met de zorgverzekeraars. Hij benutte daarbij de (dossier)kennis en ervaring van Harry Verheul.

Vanaf 2012 had de NBvON collectiviteitscontracten afgesloten met een groot aantal zorgverzekeraars.

De verzekeraars waarmee de FASv in 2017 de collectiviteitscontracten aanging waren: CZ; De Friesland; Salland; Univé; VGZ, Zorg en Zekerheid en het Zilveren Kruis.

Voor Avero Achmea, Delta Lloyd, Ohra en ONVZ vond de collectiviteitskorting indirect plaats en regelde Thoma Assurantie- en Pensioenadviseurs (de Thomagroep) dit voor de NBvON en vanaf 2017 voor de FASv.

b. Belastingsservice

de belastingsservice kon worden voortgezet. Erik Triemstra was vanuit de FASv de verbindingsman met de Belastingdienst. Binnen de FASv coördineerde hij de werkzaamheden van de vele vrijwilligers die betrokken waren bij de belastingsservice. Onder het motto “duidelijker kunnen we het niet maken, gemakkelijker ook niet” verstreekte Erik Triemstra eind 2016 enerzijds informatie over de ontwikkelingen rond de aangifte 2016 en de veranderingen die er bij de Belastingdienst zelf plaatsvonden en anderzijds deed hij een oproep aan de vrijwilligers om hun kennis en ervaring opnieuw in te zetten, nu voor de FASv-organisatie. De FASv streefde haar achterban dezelfde service te kunnen aanbieden als andere landelijke ouderenverenigingen. Mobilisatie van ‘onze’ deskundigen vond plaats, te weten de plaatselijke v/h HUBA’s; provinciale coördinatoren werden aangetrokken en binnen de FASv ontwikkelden belastingexperts eigen (FASv)systemen.

In overleg met de Belastingdienst werden plannen ontwikkeld om vrijwilligers op te leiden via het programma ‘train de trainer’. Met de kennis die de vrijwilligers opdeden, konden anderen, zoals belastinginvulhulpverleners, worden bijgeschoold. Een intensief en inventief programma, waarbij de kennis die de belastinginvulhulpverleners nodig hebben om hun werk te kunnen voortzetten via een intern FASv-netwerk werd (en wordt) verspreid.

8. wat er in 2016 nog meer gebeurde

- a. Om pragmatische redenen regelde het interim-bestuur eerst – zoals hiervoor aangegeven - de collectiviteitskortingen en afspraken met de Belastingdienst en het regelen van de belastingsservice;
- b. Het opzetten en bijhouden van de ledenadministratie (verenigingen en hun bestuurders) door bureaucoördinator, Dim de Wijs; het ondersteunen in woord en daad van onze leden, de verenigingen. De bureaucoördinator had hierbij een centrale rol en was vaak het eerste contact dat (verenigings)bestuurders met de FASv maakten. De bureaucoördinator was tevens ‘het gezicht’ van de FASv via de berichtgeving door middel van de Nieuwsbrieven;

- c. De FASv werd pas een echte vereniging toen de Statuten passeerden op 29 september 2016 bij onze notaris H.B. Lever in Meppel. Inschrijving bij de Kamer van Koophandel volgde;
- d. Gebrainstormd werd over de toekomst van de FASv: over de verwachtingen van de leden ten aanzien van de FASv; de financiële middelen; de personele inzet; het relatief kleine bestuur; de vele taken die het bestuur zou willen vervullen, maar in verband met 'personeelstekort' of het gemis aan expertise, niet op korte termijn kan realiseren.
- e. Een prioriteit was om een website in de lucht te krijgen. Enerzijds om algemene informatie over de FASv te geven. Anderzijds als middel om de verenigingen en hun achterban gemakkelijk te kunnen bereiken. Een organisatie met een inspirerende website heeft de toekomst. Een website is de ruggengraat van de organisatie, maar de opbouw vergt nu eenmaal tijd. Dim de Wijs en Antje Nijp waren daarbij belangrijke adviseurs van het bestuur en uitvoerders van de plannen;
- f. Onderdeel van de interne organisatie is het optuigen van de regio's; een van de wensen die uit ledenraadplegingen naar voren kwam was de behoefte van veel verenigingen om een bestuurlijk schakelpunt tussen de landelijke federatie en de lokale leden (plaatselijke verenigingen). Dat schakelpunt zijn de regio's. In de Statuten kregen derhalve de regio's een belangrijke plaats (taak, bevoegdheden en verantwoordelijkheden). Niet elke regio is in 2016 volledig bemenst;
- g. Een andere, duidelijke eis van de leden was dat de FASv zich moet inspannen om deel uit te maken van een landelijk overlegkader. Dat is noodzakelijk om de ouderenbelangen op centraal niveau te kunnen behartigen. Een federatie in de startfase moet ambitie hebben, maar ook reëel zijn. Het ontbrak de FASv aan voldoende inzetmogelijkheden (vrijwilligers) om de gewenste taken uit te kunnen voeren. Dat was een belangrijke reden voor de FASv i.o. om – evenals de NBvON dit eerder deed – aansluiting te zoeken bij de Nederlandse Vereniging Van Organisatie van Gepensioneerden (NVOG). Deze vereniging heeft expertise in huis en beschikt over de noodzakelijke contacten in politiek 'Den Haag'. Bovendien werkt de NVOG bij de landelijke belangenbehartiging nauw samen met de andere ouderenbonden. In het Haagse circuit is de NVOG veelal de 'contactorganisatie' als er vanuit de ministeries, bewindspersonen behoefte is aan nader overleg inzake ouderenbeleid.

9. wat er in 2017 gebeurde

De rol van het interim bestuur was begin 2017 vooral gericht om de verkiezing van de eerste gekozen Federatieraad op 12 mei 2017 in goede banen te leiden. Over beleid op de langere termijn voelde het interim-bestuur zich niet geroepen. Dat is een taak voor een democratisch gekozen Federatieraad.

Ten aanzien van financiële verplichtingen voerde het interim bestuur een voorzichtig beleid; het is ongewenst om in de interim-fase zodanige financiële verplichtingen aan te gaan dat de toekomstige Federatieraad hierdoor in haar beleid wordt gehinderd of dat er een weg wordt ingeslagen die niet de keuze is van de Federatieraad.

De regio's konden twee kandidaten voordragen. Op 12 mei 2017 werd de eerste Federatieraad geïnstalleerd.

Aan het slot van de Installatiebijeenkomst ontvingen de Federatieraadsleden als 'huiswerk' voor de Federatieraad op 29 september 2017 de begroting 2016 en 2017 en het Huishoudelijk Reglement.

Op 29 november 2017 benoemde de Federatieraad een bestuur van de FASv, het eerste gekozen bestuur. Het werk van het interim-bestuur zit er dan op.

J.E. Graniewski
Secretaris FASv